
Mumcuların Dilekçesi*

Frederic Bastiat

Mum İmalatçıları, Yapıştırıcıları, Fenerciler, Mum-batırcılar, Sokak Lambacıları, Enfiyeciler ve Yangın Söndürücüler ile; Donyağı, Sıvıyağ, Reçine, Alkol ve Genel Olarak Aydınlatmayla İlgili Her Şeyin Üreticilerinden,

Saygıdeğer Milletvekillerine.

Efendiler:

Doğru yoldasınız. Soyut kuramları reddetmekte, bolluk ve düşük fiyatlara pek bir önem vermemektesiniz. Esas itibariyle üreticinin kaderiyle ilgilenmektesiniz. Onu yabancı rekabetten korumak, yani, iç piyasayı yerli sanayiye tahsis etmekte isiyorsunuz.

Size, istediğiniz şeyi uygulamaya koymak için harika bir fırsat önermeye geldik. Şeyinizi, neyinizi desek acaba? Kuramınızı mı? Hayır, hiçbir şey kuramdan daha yanıltıcı olamaz. Öğretiniz desek? Sisteminiz? İlkeniz? Ama siz öğretileri sevmiyorsunuz, sistemlerden dehşete kapılıyorsunuz. İlkelere gelince, politik iktisatta hiçbir ilkenin varlığını kabul etmiyorsunuz; o halde buna sizin pratiğiniz diyeceğiz -küramsız ve ilkesiz pratiğiniz.

Bizler ışık üretiminde bizimkinden öylesine üstün koşullarda çalıştığı anlaşılan bir yabancı rakibin yıkıcı rekabetinden muzdarip durumdayız ki, bu rakip iç piyasayı inanılmaz düşük bir fiyatla silip süpürmektedir; o ortaya çıkar çıkmaz bizim satışlar durmakta, tüm müşteriler ona yönelmekte, Fransız sanayisinin sayısız alt kola sahip bir dalı birdenbire tam bir durgunluğa bürünmektedir. İşte bu rakip, ki başka birisi falan değil, güneşin ta kendisidir; üzerimize öyle acımasız bir savaş açmaktadır ki,

* *Economic Sophisms* (İktisadi Safsatalar), Fransızca'dan çeviren ve derleyen Arthur Goddard, New York: The Foundation for Economic Education, Inc., 1997, Bölüm 7, s. 55-60.

kendisinin kalles Albion (bugünlerde harika diplomasi, yani!) tarafından üzerimize sürüldüğünden kuşkuluyuz, çünkü o mağrur adaya gösterdiği saygıyı bizden esir-giyor.*

Sizlerden bize öyle bir iyilikte bulunmanızı bekliyoruz ki; tüm pencerelerin, çatı havalandırmalarının, çatı pencerelerinin, iç ve dış tüm panjurların, perdelerin, kanatlı pencerelerin, hedef tahtalarının, sönmüş lambaların ve de jaluzilerin -kısacası tüm açıkların, deliklerin, yarıkların ve ince çatlakların yasaklanmasını sağlayacak bir yasa çıkarasınız. O deliklerden masum sanayilerimiz aleyhine güneş ışığı içeri asla sızmasın. O sanayiler ki, gururla söylüyoruz, onlarla biz donattık ülkeyi. O ülke ki, nankörlüğe bel bağlayıp da, bu eşitsiz rekabetin insafına bugün terk edemez bizi.

Şerefli milletvekilleri, ricamızı ciddiye alacak kadar kibar olunuz ve böyle bir uygulamayı desteklemek için ileri süreceğimiz nedenleri duymadan reddetmeyiniz.

Her şeyden önce, doğal ışığa ulaşımı mümkün olduğu kadar engeller de, yapay ışık için ihtiyaç yaratarsanız, Fransa'da eninde sonunda bundan fayda görmeyecek bir sanayi var mıdır?

Şayet Fransa daha fazla donyağı tüketecek olsa, bunun için daha fazla sığır ve koyuna ihtiyaç olacak, ve sonuçta, temizlenmiş tarlalarda, ette, yünde, deride ve özellikle de, tüm tarımsal servetin temeli olan hayvansal gübrede, bir artış görülecektir.

Şayet Fransa daha çok sıvı yağ tüketse, haşhaş, zeytin ve kolza üretiminde bir artış görülecektir. Bu zengin ama toprak-tüketen bitkiler, sığır beslemenin toprağa katacağı artan verimliliği kârlı hale dönüştürmek için tam zamanında yetiştirilecektir.

Engelibeli çıplak arazilerimiz reçine ağaçlarıyla kaplanacaktır. Arılar sürüler halinde dağlarımızdan bugün güzel kokularını israf eden, meselâ bu kokuların fişkırdığı çiçekler gibi parfümlü hazineler toplayacaktır. Böylece müthiş bir genişleme yaşamayacak bir tek tarım alanı bile kalmayacaktır.

Aynı şey taşımacılık için de geçerlidir. Binlerce tekne balina avcılığıyla iştigal edecek ve kısa zamanda bir donanmaya, Fransa'nın onurunu yükseltecek ve biz aşağıda imzası olan dilekçe sahiplerinin, mumcuların vesairenin yurtseverlik duygularını okşayan bir donanmaya kavuşacağız.

Ya Parizyen** imalâtçıların hususi ürünleriyle ilgili ne söyleyebiliriz, peki? Bundan böyle geniş mağazalarda parıldayan mumlarda, lambalarda, avizelerde, işlemeli kollu şamdanlarda, yanlarında şimdikilerin ıskarta kaldığı yaldızlar, bronzlar ve kristaller göreceksiniz.

Kumul tepelerde muhtaç reçine toplayıcıları, kara çukurların derinlerinde yüksek ücret almayacak ve refah yüzü görmeyecek hiçbir fakir madenci kalmayacaktır.

* "Kalles (Perfidious) Albion" İngiltere'dir. Cümle tipik bir Fransız hicviyle İngiltere üzerindeki sis tabakasına gönderme yapmaktadır; ki o sis tabakası Fransa'da olduğu kadar İngiltere'de de güneşi yapay ışıkla temas etmekten alıkoymaktadır. 1840'lar boyunca Fransız-İngiliz ilişkileri zaman zaman oldukça gergindi. (ç. n.)

** Paris kökenli, Paris'li. (ç. n.)

Dilekçemizin başarıya ulaşmasından, Anzin Şirketinin zengin ortaklarından tutun da, en zavallı kibrit satıcılarına kadar, durumu iyileşmeyecek muhtemelen bir tek Fransızın bile bulunmadığına kani olmak için sadece birazcık düşünmek yeter, baylar.

İtirazlarınızın olmasını bekliyoruz, efendiler; ama bunların bir tekini bile serbest ticaret savunucularının tozlanmış eski kitaplarından başka bir yerden kapmış değilsiniz. Bize karşı kullanacağınız her bir kelimenin anında size ve baştan sona sizin politikanıza kılavuzluk eden prensibe karşı geri tepeceğinden hiç kuşkunuz olmasın.

Şimdi kalkıp da, sağlanacak bu korumadan biz kazansak bile, maliyeti tüketicinin sırtına yükleneceği için Fransa'nın kesinlikle kazanamayacağını mı söyleyeceksiniz?

Cevabımız hazır: Artık tüketicinin menfaatlerini imdada çağırmaya hakkınız yoktur. Her ne zaman tüketicinin çıkarlarını üreticinin çıkarlarıyla çatışır bulsanız, hep tüketiciyi kurban ettiniz. Sanayiye teşvik etmek ve istihdamı artırabilmek için bunu böyle yaptınız. Aynı nedenle bu sefer de aynen böyle yapmak zorundasınız.

Gerçekten de bu itirazı bizzat kendiniz davet ettiniz. Size demir, kömür, susam, buğday ve tekstilin serbestçe içeri girmesinde tüketicilerin menfaatine bir şeyler olduğu söylendiğinde, “Evet ama,” dediniz, “bunların dışarıda tutulmasında da üreticinin menfaatine bir şeyler var.” Gayet güzel! Şayet doğal ışığın içeri alınmasında tüketicilerin menfaati sözkonusuysa, eminiz ki içeri sokulmamasında da üreticilerin menfaati sözkonusudur.

“Ancak” diyebilirsiniz hâlâ, “üretici de tüketici de aynı kişidir. Eğer imalatçı korumadan kâr ederse, çiftçiyi refaha kavuşturacaktır. Tersinden söylersek, eğer tarım zenginleşirse, imalat mamullerine pazar yaratacaktır.” Gayet güzel! Şayet gündüz ışık üretimi konusunda bize tekel gücü garanti ederseniz, her şeyden önce endüstrimize mal arz etmek için büyük miktarlarda donyağı, mangal kömürü, yağ, reçine, mum cilası, alkol, gümüş, demir, bronz ve kristal satın alırsınız; ve dahi, bizler ve çok sayıdaki tedarikçilerimiz, zengin olduğumuz için, çok tüketir ve yerli sanayinin bütün dallarına zenginlik yayarız.

Güneş ışığının Doğanın cömert bir hediyesi olduğunu, onu elde edecek araçları teşvik etmek bahanesiyle bu tür bir nimeti reddetmenin bizzat zenginliği reddetmek anlamına geleceğini mi söyleyeceksiniz?

Fakat böyle bir tutum takınırsanız, kendi politikanıza karşı öldürücü bir darbe vurmuş olursunuz. Hatırlayınız ki bugüne kadar sizler daima bedava nimetlere benzedikleri için ve benzedikleri oranda yabancı malları dışladınız. Sizin yerleşik siyasetinizle tamamen uyum içinde olan dilekçemizi kabul etmek için, öteki tekelcilerin taleplerine uymaya göre iki kat daha iyi bir nedeniniz olacak; ve dahi, bizim taleplerimizi açıkça başkalarınınkinden daha iyi temellendirilmiş oldukları için reddetmek şu denklemi kabul etmiş olmakla aynı anlama gelecektir: + x = + -. Başka bir deyişle, saçmalık üstüne saçmalık bindirmek, yani.

Ülke ve iklime bağılı olarak, bir malın üretiminde emek ile Tabiat değışen oranlarda işbirliğine giderler. Tabiatın yaptığı katkı daima bedavadır; değeri oluşturan ve karşılığında ücret ödenen şey insan emeğinin katkısı olan kısımdır.

Lizbon'dan gelen bir portakal şayet Paris'ten gelen portakalın yarı fiyatına ise bu, güneşten gelen doğal ısının -ki bedavadır- birinciye katkısı nedeniyledir. İkincisinin yetişmesi yapay ısıya bağılıdır ve piyasada zorunlu olarak bedelinin ödenmesi gerekir.

Dolayısıyla, Portekiz'den bize bir portakal geldiğinde, bunun bize yarı yarıya bedava geldiğı, başka bir deyişle, Paris'ten gelen portakala kıyasla yarı fiyatına verildiğı söylenebilir.

Şimdi, bu farkın engellenmesi gerektiğı düşüncemiz tamı tamına Portekiz'den gelen portakalın (tabirimiz hoş görüle) yarı-bedava olması temeline dayanmaktadır. Soruyorsunuz: "Fransız portakalında bütün işi emek yaparken, yabancı emek sadece işin yarısını yapar, geri kalanını da güneş hallederse, Fransız işgücü yabancı işgücünün rekabetine nasıl dayanabilir?" Ancak, eğer bir ürünün yarı yarıya bedava olması sizi bu kısmın rekabetten dışlanması sonucuna götürüyorken, nasıl oluyor da tamamen bedava olan bir şeyi rekabete açma yoluna gidebilirsiniz?

Ya tutarlı olma iddiasından vazgeçmeli, ya da, yarısı bedava olan şeyi yerli sanayimize zararlı olduğı için dışladıktan sonra, tamamen bedava olan şeyi haydi haydi, hem de hararetle bir şekilde dışlamalısınız.

Başka bir örnek verelim: Bize dışarıdan bir ürün -kömür, demir, buğday, veya tekstil- geldiğinde, şayet kendimiz üretmek yerine daha az emekle aynı ürünü elde edebiliyorsak, aradaki fark bize ihsan edilmiş bedava bir nimettir. Bu nimetin büyüklüğü sözkonusu farkın çapıyla orantılıdır. Yabancılar bizden fiyatın çeyreğini, yarısını veya dörtte üçünü isterse hediye de ürünün değerinin çeyreğı, yarısı veya dörtte üçü kadardır. Güneşin bize ışık sağlayıp da karşılığında hiçbir şey istememesinde olduğı gibi, bağışı yapan kişi bizden bir bedel istemezse sözkonusu nimet alabileceğı en kâmil şekli almış demektir. Soru, formel olarak sorarsak, Fransa için bedava tüketimin kazancını mı, yoksa meşakkatli üretimin sözde avantajlarını mı istediğinizdir. Tercihinizi yapın, ama mantıklı olun; hep yapıp durduğunuz üzere, fiyatları sifira yaklaştıkça yabancı kömür, demir, buğday ve tekstili oransal olarak yasaklarken, fiyatı bütün gün boyunca sifir olan güneş ışığını içeri almak nasıl tutarlı olabilir!

Çeviren: Mustafa Acar